

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2024

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΘΕΜΑ Α1

ΘΕΜΑ Α1 Προσοχή: Οι περίοδοι λόγου με **έντονη γραμματοσειρά (bold)** στο κείμενο του σχολικού βιβλίου προστίθενται προκειμένου να είναι πιο ολοκληρωμένη η απόδοση των ορισμών.

α. Φεντερασιόν

[**ΟΡΙΣΜΟΣ βάσει ΙΕΠ**] Η κατάσταση **αυτή στασιμότητας του εργατικού κινήματος** κράτησε ως το τέλος των Βαλκανικών πολέμων. Η ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα, μιας πόλης με σημαντικό -για τα μέτρα της περιοχής- βιομηχανικό υπόβαθρο και με κοσμοπολίτικο χαρακτήρα, αποτέλεσε σημείο αναφοράς για το εργατικό κίνημα. Η μεγάλη πολυεθνική εργατική οργάνωση της πόλης, η **Φεντερασιόν**, με πρωτεργάτες σοσιαλιστές από την ανοιχτή σε νέες ιδέες εβραϊκή κοινότητα της πόλης, αποτέλεσε σημαντικό δίαυλο για τη διάδοση σοσιαλιστικής και εργατικής ιδεολογίας στη χώρα.

β. Εκλεκτικοί

Μια από τις πολιτικές παρατάξεις με μικρότερη απήχηση που σχηματίστηκαν στην Εθνοσυνέλευση του 1862-4. Οι **Εκλεκτικοί** ήταν μια ετερόκλητη παράταξη εξεχόντων πολιτικών, λογίων και αξιωματικών, με μετριοπαθείς θέσεις, η οποία προσπαθούσε να μεσολαβεί μεταξύ των άλλων παρατάξεων και να υποστηρίξει σταθερές κυβερνήσεις.

γ. Φροντιστήριο Τραπεζούντας

Το σπουδαιότερο ελληνικό εκπαιδευτικό ίδρυμα του Πόντου. Το **Φροντιστήριο της Τραπεζούντας**, που είχε ιδρύσει το 1682 ο μεγάλος Τραπεζούντιος δάσκαλος του Γένους, Σεβαστός Κυμινήτης λειτούργησε παρά τις αντιξοότητες μέχρι το 1922, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πνευματική και ηθική ανάπτυξη των Ελληνοποντίων και στην ανάπτυξη της εθνικής τους συνείδησης.

ΘΕΜΑ Α2

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β1

Σελ.219-220 σχολικού βιβλίου

Ε. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

9. Η οριστική λύση του Κρητικού Ζητήματος

Εκείνο που δεν είχε κατορθώσει να λύσει η διπλωματία, το έλυσε ο πόλεμος. [...]

Η ευτυχής για την Ελλάδα έκβαση των Βαλκανικών πολέμων έδωσε και στο Κρητικό Ζήτημα την οριστική λύση του. Με το άρθρο 4 της Συνθήκης του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη, την οποία παραχωρούσε στις Μ. Δυνάμεις της Ευρώπης. Με ιδιαίτερη συνθήκη ειρήνης μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας (14 Νοεμβρίου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμά του στην Κρήτη, η οποία έτσι εντάχθηκε στην ελληνική επικράτεια ως οργανικό και αναπόσπαστο τμήμα της. Οι Μ. Δυνάμεις αποδέχθηκαν σιωπηρά τη λύση αυτή, δηλώνοντας απλώς ότι έλαβαν γνώση των ενεργειών της ελληνικής κυβέρνησης.

Ένα μήνα αργότερα, την 1η Δεκεμβρίου 1913, κηρύχθηκε και επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, με την παρουσία του τότε βασιλιά Κωνσταντίνου και του πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου. Η ελληνική σημαία υψώθηκε στο ιστορικό φρούριο του Φιρκά και, στη θέση, όπου άλλοτε κυμάτιζε η τουρκική σημαία, στήθηκε μαρμάρινη επιγραφή, που έγραφε: ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝ ΚΡΗΤΗ 1669-1913 ΗΤΟΙ, 267 ΕΤΗ, 7 ΜΗΝΕΣ, 7 ΗΜΕΡΑΙ ΕΤΗ ΑΓΩΝΙΑΣ

ΘΕΜΑ Β2

Σελ.165-166 σχολικού βιβλίου

ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1821-1930)

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20ό ΑΙΩΝΑ

Ε. Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Η ενσωμάτωση των προσφύγων

[Προαιρετικά: Σε γενικές γραμμές υπήρχε διαφορά νοοτροπίας και ιδιοσυγκρασίας μεταξύ προσφύγων και γηγενών. Οι γηγενείς αναφέρονταν συχνά στο ήθος των προσφύγων (κυρίως των αστών), στη ροπή τους για διασκέδαση και την κοσμοπολίτικη συμπεριφορά αυτών και των γυναικών τους. Οι πρόσφυγες από τη μεριά τους μιλούσαν για το χαμηλό μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο των ντόπιων και πρόβαλλαν την ελληνικότητά τους, την οποία οι ντόπιοι συχνά αμφισβητούσαν.]

Η διάσταση προσφύγων και γηγενών εκφράστηκε κυρίως:

- **Στην οικονομική ζωή.** Υπήρχε ανταγωνισμός στην αγορά εργασίας, στην ιδιοκτησία της γης και σε άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

- **Στην πολιτική ζωή.** Πριν ακόμη από την παροχή στέγης και εργασίας, οι πρόσφυγες απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια και πολιτικά δικαιώματα. Εντάχθηκαν στο κόμμα του Βενιζέλου τόσο ως ψηφοφόροι όσο και ως πολιτευτές, βουλευτές και υπουργοί. Οι αντιβενιζελικοί και ο αντιβενιζελικός τύπος καλλιεργούσαν το μίσος εναντίον τους.

- **Στην κοινωνική ζωή.** Οι πρόσφυγες που κατοικούσαν στους συνοικισμούς ήταν απομονωμένοι, δεν είχαν συχνές επαφές με ντόπιους και προτιμούσαν να συνάπτουν γάμους μεταξύ τους. Δεν συνέβαινε το ίδιο με τους πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν μέσα στις πόλεις ή τα χωριά. Ο χώρος εργασίας, το σχολείο, η εκκλησία και κυρίως η γειτονιά έδιναν ευκαιρίες επικοινωνίας με τους ντόπιους. Σιγά-σιγά άρχισαν να συνάπτονται μικτοί γάμοι, που με την πάροδο του χρόνου γίνονταν όλο και περισσότεροι.

ΘΕΜΑ Γ1

Σχολικό βιβλίο: Σελ.53

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Γ. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20ό ΑΙΩΝΑ

8. Η Τράπεζα της Ελλάδος

Το 1927, με αφορμή το αίτημα της Ελλάδας στην Κοινωνία των Εθνών για παροχή πρόσθετου δανείου, τέθηκε το ζήτημα της δημιουργίας μιας κεντρικής κρατικής τράπεζας, που θα αναλάμβανε τη διαχείριση των χρεών, την έκδοση χαρτονομίσματος και την ενιαία εφαρμογή της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής. Παρά τις αντιδράσεις της Εθνικής Τράπεζας και κάτω από την πίεση των ξένων συμβούλων, το Μάιο του 1927 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία άρχισε τη λειτουργία της ένα χρόνο αργότερα. Πολύ γρήγορα πέτυχε σταθερές ισοτιμίες της δραχμής με τα ξένα νομίσματα, στηρίζοντας την έκδοση χαρτονομίσματος στα αποθέματά της σε χρυσό και συνάλλαγμα και εξασφαλίζοντας τη μετατρεψιμότητα του εθνικού νομίσματος σε χρυσό. Η επιτυχία αυτή οδήγησε τα δημόσια οικονομικά σε περίοδο ευφορίας, βελτίωσε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους, ενίσχυσε την εισροή συναλλάγματος και τις επενδύσεις και προκάλεσε μία ισχυρή δυναμική που επέτρεψε τις σημαντικές πολιτικές, θεσμικές και οικονομικές πρωτοβουλίες της τελευταίας κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου (1928-1932). Η περίοδος αυτή κράτησε μέχρι τις αρχές του 1932, οπότε εκδηλώθηκαν στη χώρα οι συνέπειες της μεγάλης οικονομικής κρίσης, που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη το 1929.

Θέμα Γ1 [Παραθέματα - Πηγές]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α (Ανδρέας Κακριδής, ...Αθήνα: Το Βήμα, 2024) Δευτερογενής πηγή	Σχόλια
Το τραπεζικό σκέλος της σταθεροποίησης προκαλούσε την αντίδραση της Εθνικής Τράπεζας, που δεν είχε καμία πρόθεση να εγκαταλείψει τις επικερδείς εμπορικές της δραστηριότητες για να μετατραπεί σε αμιγώς εκδοτικό ίδρυμα. [...]	- <u>Επιβεβαιώνεται</u> η αντίδραση της Εθνικής Τράπεζας στα σχέδια αλλαγών στο τραπεζικό status προκειμένου να επιτευχθεί «σταθεροποίηση» του νομίσματος. Η διοίκηση της Τράπεζας δεν επιθυμούσε την αλλαγή των εργασιών της. Αρνείτο δηλαδή τη μετατροπή της από μία τράπεζα που εμπλεκόταν σε κερδοφόρες εμπορικές επενδύσεις σε ένα «ίδρυμα» που θα ασχολούταν αποκλειστικά με την έκδοση χαρτονομισμάτων.
Η συμβιβαστική λύση που επελέγη προέβλεπε την ίδρυση μιας νέας τράπεζας, στην οποία η Εθνική θα παραχωρούσε το εκδοτικό προνόμιο, μαζί με τα αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις. Κάπως έτσι, το καλοκαίρι του 1927, προέκυψε η ιδέα της δημιουργίας της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία θα αναλάμβανε τον ρόλο της κεντρικής τράπεζας της χώρας, αφήνοντας την Εθνική να συνεχίσει απρόσκοπτα να ασκεί τις εμπορικές της δραστηριότητες, που αποτελούσαν και τη βασική πηγή της κερδοφορίας της.	- Διέξοδος δόθηκε με την πρόταση σύστασης ενός νέου πιστωτικού ιδρύματος (καλοκαίρι 1927), στο οποίο θα μεταβιβαζόταν από την Εθνική το δικαίωμα έκδοσης του εθνικού νομίσματος. <u>Επιβεβαιώνεται</u> έτσι η σύσταση αυτού του νέου ιδρύματος που θα είχε την επωνυμία «Τράπεζα της Ελλάδος» και η οποία θα αποτελούσε πλέον το κύριο κρατικό πιστωτικό ίδρυμα, ενώ η Εθνική θα συνέχιζε την πορεία της ως μια καθαρά εμπορικού τύπου τράπεζα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β (Κωνσταντίνος Βεργόπουλος, ... Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 1978) Δευτερογενής πηγή	Σχόλια
<p>Η αποδοχή από τον Γ. Καφαντάρη της προτάσεως να ιδρυθεί ξεχωριστή Τράπεζα του Κράτους, που να αναλάβει το εκδοτικό προνόμιο και τη διαχείριση του χρήματος, δημιούργησε κυβερνητική κρίση τον Ιούλιο του 1927: το Λαϊκό κόμμα αποσύρθηκε από την «Οικουμενική».</p>	<p>- <u>Επιπροσθέτως</u> αναφέρεται ότι η συμφωνία από τον υπουργό οικονομικών Γ. Καφαντάρη για τη δημιουργία μιας αποκλειστικά εκδοτικής τράπεζας για το εθνικό νόμισμα είχε πολιτικό αντίκτυπο.</p>
<p>Παρόλα αυτά υπογράφηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 1927 το πρωτόκολλο της Γενεύης, με το οποίο η Κ.Τ.Ε. (Κοινωνία των Εθνών) αναλάμβανε να εγγυηθεί για δάνειο 9 εκατομμυρίων λιρών προς την Ελλάδα, αλλά από την άλλη πλευρά επέβαλε σαν όρους την ίδρυση απαραίτητως της νέας Κεντρικής Τράπεζας στην Ελλάδα, τη σταθεροποίηση του νομίσματος και τη δημοσιονομική εξυγίανση. Ιδρύθηκε έτσι, παρά τις έντονες αντιδράσεις της Εθνικής, η Τράπεζα της Ελλάδος (14.5.1928) με διοικητή τον Αλέξανδρο Διομήδη.</p>	<p>- Η παραπάνω πολιτική κρίση δεν αποτέλεσε εμπόδιο όσον αφορά τις εξελίξεις. <u>Επιβεβαιώνεται</u> ότι η ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος αποτέλεσε βασικό όρο, τον οποίο είχε θέσει η Κ.Τ.Ε. προκειμένου να εγκρίνει το αίτημα της Ελλάδας (1927) για δανειοδότηση. Τελικά, εφόσον ο όρος αυτός έγινε δεκτός, η Κ.Τ.Ε ανέλαβε τη θέση του εγγυητή για «δάνειο 9 εκατομμυρίων λιρών» προς τη χώρα. Η Τράπεζα της Ελλάδος θα έπαιζε σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανόρθωση και σταθερότητα της Ελλάδας.</p> <p>- Πρώτος διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος από το 1928 ο Αλέξανδρος Διομήδης.</p> <p>- Στα κείμενα Α & Β αναφέρεται η αντίδραση της Εθνικής Τράπεζας. (ομαδοποίηση)</p>

ΘΕΜΑ Δ1

Σχολικό βιβλίο: Σελ.70-72

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1821-1936)

Β. ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ (1844-1880)

1. Το σύνταγμα του 1844

Η δυναμική παρουσία των κομμάτων στην πολιτική ζωή της χώρας αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι οι τρεις ηγέτες τους διηύθυναν τις εργασίες της Εθνοσυνέλευσης κατά το 1843-1844. Οι ηγέτες αυτοί κατόρθωσαν να αποφύγουν τις ακραίες θέσεις, να επιβληθούν στις ριζοσπαστικές ομάδες των κομμάτων τους και να πάρουν από κοινού αποφάσεις για τις συνταγματικές ρυθμίσεις. Οι κομματικές παρατάξεις συμφώνησαν στην ανάγκη να κατοχυρωθούν συνταγματικά ορισμένα θεμελιώδη δικαιώματα: η ισότητα απέναντι στο νόμο, η απαγόρευση της δουλείας, το απαραβίαστο του οικογενειακού ασύλου, η ελευθερία γνώμης και τύπου, η προστασία της ιδιοκτησίας, η δωρεάν εκπαίδευση. Όλοι οι αντιπρόσωποι συνειδητοποίησαν ότι υπήρχαν αξίες και δικαιώματα που έπρεπε να προστατευτούν από την αυθαιρεσία της κρατικής εξουσίας. Μια αδυναμία ήταν το ότι δεν κατοχυρώθηκε συνταγματικά το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταίριζεσθαι, πράγμα που μπορούσε να φέρει εμπόδια στη συγκρότηση κομματικών μηχανισμών.

Στο σύνταγμα καθορίστηκαν και οι βασιλικές εξουσίες. Μεταξύ των σπουδαιότερων ήταν η συμμετοχή του βασιλιά στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας και η αρχηγία του κράτους και του στρατού. Όμως, καμία πράξη του δεν είχε ισχύ χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού. [...] προβλεπόταν η ύπαρξη Βουλής και Γερουσίας. Οι γερουσιαστές θα διορίζονταν από τον βασιλιά και θα διατηρούσαν το αξίωμά τους ισόβια.

Θέμα Δ1 [Παραθέματα - Πηγές]

<p>ΚΕΙΜΕΝΟ Α (Κώστας Κωστής, ... Αθήνα: Πόλις, 2015) Δευτερογενής πηγή</p>	<p>Σχόλια</p>
<p>Η εκτελεστική εξουσία ανήκε στον βασιλιά και ασκούσαν από τους υπουργούς του, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για τις πράξεις τους. Οι υπουργοί διορίζονταν και παύονταν «ελευθέρως» από τον ανώτατο άρχοντα. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από κοινού από τον βασιλιά, τη Βουλή και τη Γερουσία. Αν και προβλεπόταν έλεγχος της κυβέρνησης από το νομοθετικό σώμα, η νομοθετική πρωτοβουλία και το δικαίωμα της κύρωσης των νόμων ανήκε στον βασιλιά. Ο τελευταίος επεξεργάστηκε τις αρμοδιότητες και την εξουσία του διατηρώντας το δικαίωμα διάλυσης, χωρίς περιορισμό της Βουλής, αλλά και διορισμού των μελών της Γερουσίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Επιβεβαιώνονται</u> οι βασιλικές εξουσίες. Ο Βασιλιάς ασκεί την εκτελεστική εξουσία και συμμετέχει με κυρίαρχο τρόπο και στη νομοθετική. - Το Σύνταγμα παραχωρεί στον Βασιλιά δικαιώματα, εξουσίες και αρμοδιότητες που τον καθιστούν κεντρικό παράγοντα στη λειτουργία και τη διακυβέρνηση του κράτους: διορισμός και απόλυση υπουργών, τελική έγκριση των νόμων, δικαίωμα διάλυσης της Βουλής χωρίς την έγκρισή της, διορισμός Γερουσιαστών.

<p>ΚΕΙΜΕΝΟ Β (Αντώνης Κλάφης, ... Αθήνα: Πεδίο, 2019) Δευτερογενής πηγή</p>	<p>Σχόλια</p>
<p>Το Σύνταγμα του 1844 αναγνώριζε την πρωτοκαθεδρία του βασιλιά, ο οποίος μεταξύ άλλων διατηρούσε το δικαίωμα διορισμού και απόλυσης των υπουργών και των δημοσίων υπαλλήλων, τη διοίκηση του στρατού, την αποκλειστική αρμοδιότητα συνομολόγησης διεθνών συνθηκών και το προνόμιο του διορισμού των μελών της νεοσυσταθείσας Γερουσίας, η θητεία των οποίων προβλεπόταν να είναι ισόβια.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Επιβεβαιώνονται</u> οι βασιλικές εξουσίες. Κάποιες συνδυάζονται με αναφορές του κειμένου Β (ομαδοποίηση). - <u>Επιβεβαιώνεται</u> η αρχηγία του στο στράτευμα και <u>προστίθεται</u> το δικαίωμα «διορισμού και απόλυσης» υπαλλήλων του δημοσίου. - <u>Επιπροσθέτως αναφέρεται</u> ο έλεγχος από τον Βασιλιά της εξωτερικής πολιτικής της χώρας καθώς έχει το δικαίωμα σύναψης «διεθνών συνθηκών». - Επιβεβαιώνεται η σύσταση της Γερουσίας από ισόβια μέλη που διορίζει ο βασιλιάς (ομαδοποίηση με κείμενο Β).
<p>Από την άλλη πλευρά, το Σύνταγμα κατοχύρωνε σχεδόν το σύνολο των θεμελιωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως εκείνα της ατομικής ελευθερίας, της ισότητας απέναντι στον νόμο, του απαραβίαστου της κατοικίας, του απόρρητου της αλληλογραφίας, της απαγόρευσης της δουλείας και των βασανιστηρίων, της ελευθερίας της γνώμης και του Τύπου.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Επιβεβαιώνονται</u> κάποια από τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών που κατοχυρώθηκαν με το Σύνταγμα (πχ. ισονομία, οικογενειακό άσυλο, «απαγόρευση δουλείας», «ελευθερία γνώμης και τύπου»). <u>Προστίθενται</u> το «απόρρητο της αλληλογραφίας και η «απαγόρευση των βασανιστηρίων» που δείχνουν την προδιάθεση του Συντάγματος να περιορίσει τα φαινόμενα κατάχρησης εξουσίας εις βάρος των πολιτών.